

Huvudman

Karlskrona kommun
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Wämöskolan 7-9 i Karlskrona kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 27 januari 2023

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Wämöskolan 7-9 i Karlskrona kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar, särskilt stöd, frånvaro, studiehandledning på modersmålet, mottagande och undervisning av nyanlända elever, plan mot kränkande behandling, åtgärder vid kränkande behandling, disciplinära och andra särskilda åtgärder samt arbetet med ordningsregler.

Skolinspektionen har den 27 januari 2023 beslutat att förelägga Karlskrona kommun att senast den 16 juni 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande frånvaroutredningar, extra anpassningar, särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, mottagande och undervisning av nyanlända elever och arbetet mot kränkande behandling.

Karlskrona kommun har den 16 juni 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Karlskrona kommun har efter begäran från Skolinspektionen inkommit med kompletterande uppgifter den 6 juli 2023.

Skolinspektionen har därefter den 16 augusti 2023 genomfört intervjuer med representanter för skolenhetens elevhälsa samt rektorn och biträdande rektorn.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Karlskrona kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut daterat den 27 januari 2023 att rektorn inte alltid såg till att utredning startades för elever med upprepad eller längre frånvaro. Detta på grund av att skolan hade många elever med hög frånvaro och lärare och elevhälsopersonal därför inte alltid hann med att följa upp elevers frånvaro.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår i huvudsak följande: Skolenheten har implementerat en ny organisation för arbetet med frånvaroutredningar under vårterminen 2023. Frånvaroutredningarna genomförs från och med vårterminen av skolans socialpedagoger och utredningarna initieras fortsatt av rektor under elevhälsoteamsmöten. Resultatet av utredningarna redovisas sedan under ett kommande elevhälsoteamsmöte. Det anges att utredningarna slutförs i snabbare takt än tidigare. Av inkommen dokumentation framgår att skolenheten under läsåret 2022/2023 startat frånvaroutredningar för 30 elever med upprepad eller längre frånvaro. Det framgår vidare att 22 av dessa utredningar slutförts vid tiden för redovisningen.

Elevhälsopersonal uppger i intervju att skolan startar utredningar för alla elever som har upprepad eller längre frånvaro. Elevhälsopersonal och biträdande rektor träffas varje vecka för att följa upp statistik över elevers frånvaro och besluta om att starta frånvaroutredningar. Rektorn uppger att skolan nu startar frånvaroutredningar för alla elever med upprepad eller längre frånvaro.

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 januari 2023 att alla elever inte fick de extra anpassningar som de identifierats vara i behov av.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: Rektorn har inrättat en ny rutin för elevhälsoteamsmöten, där rektorn kontinuerligt efterfrågar speciallärares observationer avseende om identifierade behov av extra anpassningar genomförs eller ej. Det har också genomförts utbildningsinsatser för personalen kring anpassningar och flexibla klassrum. Extra anpassningar är också något som avhandlas under konferenser och rektorn uppger att hen är tydlig mot lärarna att anpassningar är något elever har rätt till. Av skolledningens och elevhälsoteamets utvärdering framgår att det finns en ökad medvetenhet bland lärarna om extra anpassningar. Elevhälsoteamet bedömer också att lärare använder sig av extra anpassningar i högre utsträckning än tidigare. Det framgår också att det finns en utmaning i att en del elever inte vill ta emot extra anpassningar. Skolenheten arbetar för att de flesta av anpassningarna ska göras på gruppnivå, så att inte enskilda elever känner sig utpekade.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att det fortfarande finns lärare som behöver mer stöttning i arbetet med att ge alla elever de extra anpassningar som de är i behov av och att skolan är på god väg i arbetet. De bedömer, även om alla elever i nuläget inte får de extra anpassningar de behöver, att alla elever kommer att få det vid höstterminens slut. Rektorn uppger däremot att alla elever redan nu får de extra anpassningar de är i behov av, men uppger också att några lärare aldrig nöjer sig och alltid vill stödja elever ännu bättre. Rektorn uppger också att det i vissa fall handlar om att elever inte är mottagliga för att ta emot de extra anpassningar som de erbjuds.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Det framkommer visserligen uppgifter från elevhälsan om att alla elever ännu inte får de extra anpassningar de har behov av. Mot bakgrund av redovisade åtgärder samt rektorns uppgift om att alla elever ges extra anpassningar utifrån behov, gör Skolinspektionen dock bedömningen att skolan inte bryter mot bestämmelserna inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 januari 2023 att rektorn inte alltid såg till att en utredning om behov av särskilt stöd startades när anmälan inkom. Skolinspektionen bedömde också att rektorn hade beslutat om åtgärdsprogram utan att dessa föregåtts av en utredning.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: Rektorn har upprättat en förteckning över anmälningar, utredningar och beslut om särskilt stöd. Detta anges göra att skolenheten arbetar mer aktivt med att dokumentera arbetet med utredningar av särskilt stöd och åtgärdsprogram. Rektorn anger i svaret att hen inte kommer att besluta om åtgärdsprogram utan att det föregåtts av en utredning och att om detta förekommit så ska det inte upprepas. Av redovisningen framgår det för respektive elev när utredning startade och när beslut om åtgärdsprogram fattades. Det framgår dock ingen redogörelse över när rektorn tog emot anmälningar om utredningar av särskilt stöd. Av dokumentationen framgår att utredningar startats för två elever under perioden 30 januari 2023 till 2 juni 2023, det vill säga under den tidsperiod Skolinspektionen begärde redogörelse för. Beslut om åtgärdsprogram avseende dessa elever fattades den 15 februari respektive den 29 mars 2023.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att skolans ärendegång vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd innebär att elevers skolsituation diskuteras under arbetslagsmöten och att speciallärare eller specialpedagog från dessa möten sedan gör anmälan till elevhälsoteamet och därigenom till rektorn. Rektorn uppger i intervju att det under perioden 30 januari 2023 till 2 juni 2023 endast gjorts anmälan om särskilt stöd för de två elever som framgår av i den inlämnade dokumentationen. Rektorn uppger vidare att alla anmälningar från arbetslagsmöten tas om hand i elevhälsoteamet under samma vecka eller veckan efter anmälan inkom.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning enligt

7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 januari 2023 att elever inte fick studiehandledning i den utsträckning de hade behov av i språken arabiska, thailändska och pashto.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: Utökning av studiehandledning är en omfattande åtgärd, som kräver omfördelning av resurser inom förvaltningen. Detta är en pågående process och parallellt med detta arbetar huvudmannen, genom enhetschefen på Språkcentrum, tillsammans med rektorn för att förbättra situationen för eleverna.

Representanter för elevhälsan uppger att huvudmannen tilldelar nyanlända elever som varit i Sverige kortare tid än två år två timmars studiehandledning per vecka och elever som varit i Sverige mellan två och fyra år får studiehandledning en timme per vecka. Skolan får ansöka till Språkcentrum om studiehandledning för de elever som har behov av studiehandledning utan att räknas som nyanlända och för nyanlända elever som har identifierade större behov än det som tilldelas utifrån elevernas tid i Sverige. Studiehandledning ges i dessa fall som särskilt stöd. I nuläget har skolan en pågående ansökan för en elev med arabiska som modersmål. Elevhälsorepresentanter uppger att studiehandledning i arabiska är det språk där det är lättast att tillgodose behov. Representanter för elevhälsan och rektorn uppger vidare att det i dagsläget inte finns fler elever med identifierade behov av ytterligare studiehandledning.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 12 i § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Mottagande och undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 januari 2023 att alla lärare inte beaktade bedömningen av nyanlända elevers kunskaper i planeringen av undervisningen. Det framgick också att skolan inte upprättat individuella studieplaner för nyanlända elever.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: Rektorn har utsett en ansvarig medarbetare som ska ta emot och upprätta individuella studieplaner inom två månader för nyanlända elever. Det framgår också att det upprättats individuella studieplaner för de nyanlända elever som redan tagits emot vid skolenheten. Skolenheten har också tagit fram en ny rutin som förenklar arbetet med de nyanlända eleverna. Det har gjorts genomgång av samtliga nyanlända elever och det har säkerställts att alla har en individuell studieplan.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att samtliga lärare numer tar del av bedömningarna av nyanlända elevers kunskaper och beaktar resultatet i planeringen av undervisningen. Rektorn uppger att ansvarig förstelärare nu gör bedömningen av de nyanlända elevernas kunskaper och att hen har stort förtroende för att läraren gör det arbete som krävs för de nyanlända eleverna.

Rättslig reglering

Resultatet av en bedömning av en nyanländ elev ska beaktas vid beslut om placering i årskurs och upprättande av individuell studieplan, samt vid övrig planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden (3 kap 12 d § skollagen).

För en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder (3 kap 12 g § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 27 januari 2023 att all personal inte agerade vid kränkande behandling. Utredningen visade även att all personal inte anmälde kränkande behandling till rektorn. Skolinspektionen bedömde vidare att det fanns brister i skolenhetens plan mot kränkande behandling, då det saknades en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Utredningen visade också att elevernas medverkan i upprättande och uppföljning av planen inte var tillräckligt med hänsyn till elevernas ålder och mognad.

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande: Rektorn har utbildat personalen om skyldigheten att ingripa vid och anmäla eventuell kränkande behandling enligt skolans ärendegång. Arbetet med att utreda kränkande behandling har lyfts från lärarna och delegerats från rektorn till skolans tre socialpedagoger. Vad gäller planen mot kränkande behandling så har rutinerna kring upprättandet av planen setts över och bearbetats. Eleverna kommer att medverka i upprättandet, uppföljningen och översyn av planen via klassråd och elevråd. I planen för läsåret 2023/2024 finns utrymme för att sätta mål som är utvärderingsbara och möjliga att följa upp. I kompletterande redovisning redogör huvudmannen för att eleverna i elevrådet först delges ett utkast på plan mot kränkande behandling, vilken sedan förs ut till samtliga klasser på remiss. Elevrådsrepresentanterna återkopplar sedan eventuella synpunkter på utkastet till rektorn. Uppföljning av planen sker kontinuerligt under läsåret på gruppnivå genom utvärderingar av hälsosamtal och trivselenkäter. Utvärderingen återkopplas och diskuteras under elevrådet i slutet av läsåret. På elevnivå följs plan mot kränkande behandling upp genom utvecklings- och ämnessamtal.

Representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervju att all personal numer agerar vid och anmäler kränkande behandling. Rektorn uppger vidare att elevrådet deltog i uppföljningen av planen mot kränkande behandling i slutet av läsåret 2022/2023. Planen för läsåret 2023/2024 ska upprättas under augusti och sedan fastslås i elevrådet under september. Åtgärder från planen för läsåret 2022/2023 ska redovisas i den kommande planen för innevarande läsår.

Rättslig reglering

Agerande och anmälan vid kränkande behandling

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen). Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero (5 kap. 6 § skollagen).

Enligt rättspraxis (exempelvis NJA 1984 s.764) har personalen i skolan ett tillsynsansvar under den tid som eleverna vistas i skolan. Personalen övertar det tillsynsansvar som enligt föräldrabalken tillkommer vårdnadshavarna. I tillsynsansvaret ingår

bland annat att hindra barnet från att skada andra genom att se till att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas (6 kap. 2 § föräldrabalken).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling (Lgr 22, 2.1 Normer och värden).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Upprättande av plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska varje år se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Vidare ska en sådan plan upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar,

X Therese Nilsson

X David Lopez Svensson

Föredragande
Signerat av: David Lopez Svensson

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Sarah Bjertner Olsson och Johanna Tinghammar Bruck medverkat.